

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут механічної інженерії, транспорту
та природничих наук
Кафедра цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

В.В. Костін
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ООК-9 СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА
СЕРТИФІКАЦІЯ У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

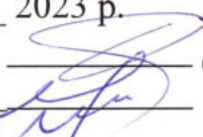
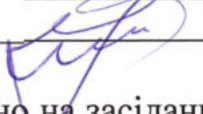
освітній ступінь «Магістр»
спеціальність 263 – «Цивільна безпека»

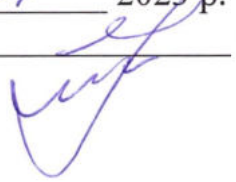
освітньо-професійна програма «Цивільна, промислова безпека та охорона
праці»

Робоча програма навчальної дисципліни «Системи контролю якості, стандартизація та сертифікація у галузі цивільної безпеки» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Цивільна, промислова безпека та охорона праці», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» та відповідних нормативних документів

Робочу програму розробили: доц. каф. ЦБГЗ, доц. Дмитро РЄЗНІК,
старш. викл. каф. ЦБГЗ Нінель ЦИБУЛЬНИК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Цивільна, промислова безпека та охорона праці», спеціальності 263 «Цивільна безпека» – кафедри цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою,
протокол № 16 від «07» 07 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми Дмитро РЄЗНІК
Завідувач кафедри Сергій СУКАЧ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії КрНУ зі спеціальності 263 – «Цивільна безпека»,
протокол № 16 від «07» 07 2023 р.
Голова методичної комісії Сергій СУКАЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів* 3	Галузь знань <u>26 Цивільна безпека</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів 1	Спеціальність <u>263 – «Цивільна безпека»</u> (шифр і назва) Освітньо-професійна програма <u>«Цивільна, промислова безпека та охорона праці»</u>	Рік підготовки: (курс)	
Змістових модулів 2		II-й	II-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>к/р (з.ф.н)</u> (КР, КП, РР, РГР, к/р)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		III-й	III-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7 самостійної роботи студента – 3,3	Освітній ступень: магістр	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
60 год.	80 год.		
		Вид контролю: диф. залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5

для заочної форми навчання – 0,1

* 1 кредит = 30 год.

Кількість кредитів = $\frac{\text{загальна кількість годин}}{30}$

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Системи контролю якості, стандартизація та сертифікація у галузі цивільної безпеки» є формування у здобувачів знань, вмінь та навичок, які дозволяють їм кваліфіковано брати участь у виконанні вимог, що встановлені нормативними документами системи сертифікації та стандартизації. Окрім того, ці знання, вміння та навички сприяють забезпеченню єдності вимірювань, які поширені та затверджені законодавчими актами.

Завданням вивчення дисципліни є набуття професійних компетенцій, які розширюють можливості застосування методів забезпечення високої якості продукції, робіт і послуг.

Система знань і умінь після вивчення навчальної дисципліни:

знати:

- основні поняття та принципи стандартизації та сертифікації;
- національні системи стандартизації та сертифікації України;
- організаційно-методичні основи стандартизації та сертифікації;
- основні законодавчі акти й технічні регламенти стандартизації та сертифікації у галузі цивільної безпеки;
- схеми, засоби та методи здійснення сертифікації у галузі цивільної безпеки;
- порядок проведення сертифікації у галузі цивільної безпеки;
- сертифікацію товарів, послуг та систем управління якістю;
- основи метрології;
- основи теорії вимірювань;
- метрологічне забезпечення єдності вимірювань;

уміти:

- вільно орієнтуватись у поняттях та принципах стандартизації й сертифікації у галузі цивільної безпеки;
- застосовувати схеми, засоби та методи проведення сертифікації, а також систем управління якістю;
- аналізувати існуючий потенціал підприємства, щодо здійснення того чи іншого виду сертифікації, користуючись статистичною та плановою документацією та стандартними методиками;
- застосовувати метрологічне забезпечення якості продукції..

Спеціальні (фахові) компетенції:

K14. Здатність організовувати та проводити моніторинг за визначеними об'єктами, явищами та процесами, аналізувати його результати та розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації на підставі отриманих даних.

K16 Здатність аналізувати, оцінювати потенційну можливість та умови виникнення аварій у виробництві на основі аналізу особливостей роботи промислового обладнання (апаратів, машин, технологічних блоків, тощо).

Програмні результати навчання:

РН12. Визначати показники та характеристики продукції, процесів, послуг щодо їх відповідності вимогам стандартів під час розв'язання практичних та/або наукових задач

РН13. Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності.

РН18. Здійснювати моніторинг виробничих небезпечних чинників промислових виробництв та соціального сектору.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Система стандартизації в Україні

Тема 1. Загальні засади стандартизації в Україні.

Основні поняття стандартизації, її рівні, функції, принципи. Нормативно-правові аспекти стандартизації. Методичні основ стандартизації. Параметрична стандартизація. Ефективність стандартизації. Кодування інформації про товар. Міжнародна стандартизація..

Тема 2. Організація національно стандартизації в Україні.

Організація робіт зі стандартизації. Департамент технічного регулювання. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») Види нормативних документів, їх системи. Порядок розробки нормативних документів. Правила і методи прийняття міжнародних нормативних документів. Технічні регламенти.

Тема 3. Застосування стандартів.

Державний нагляд за додержанням обов'язкових вимог стандартів. Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів. Стандартизація систем управління.

Тема 4. Основні відомості про оцінку відповідності

Загальні засади оцінки відповідності. Структура національної системи оцінки відповідності. Міжнародні та європейські організації з підтвердження відповідності. Настанови щодо складання документів, придатних до використання для оцінювання відповідності..

Змістовий модуль 2. Система сертифікації в Україні

Тема 5. Вимоги до призначення органів.

Національне агентство з акредитації України. Вимоги до органів акредитації, що акредитують органи оцінювання відповідності. Вимоги до органів сертифікації продукції. Вимоги до органів сертифікації систем менеджменту. Вимоги до органів сертифікації персоналу. Вимоги до випробувальних та калібрувальних лабораторій. Вимоги до аудиторів систем менеджменту.

Тема 6. Порядок проведення оцінки відповідності та сертифікації.

Модулі оцінки відповідності. Схеми сертифікації. Порядок оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів. Порядок сертифікації продукції. Порядок сертифікації систем менеджменту якості. Порядок сертифікації послуг. Добровільна сертифікація послуг пасажирського автомобільного транспорту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна/заочна форма навчання			
	усього	у тому числі		
		лк	пз	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Система стандартизації в Україні				
Тема 1. Загальні засади стандартизації в Україні	13/10	2/1	4/1	7/8
Тема 2. Організація національно стандартизації в Україні	12/10	2/1	2/1	8/8
Тема 3. Застосування стандартів	9/8	2/1	—/—	7/7
Тема 4. Основні відомості про оцінку відповідності	14/10	2/1	4/1	8/8
Разом за змістовим модулем 1	48/38	8/4	10/3	30/31
Змістовий модуль 2. Система сертифікації в Україні				
Тема 5. Вимоги до призначення органів	19/19	4/1	—/—	15/18
Тема 6. Порядок проведення оцінки відповідності та сертифікації	23/23	4/1	4/1	15/21
Разом за змістовим модулем 2	42/42	8/2	4/1	30/39
ІНДЗ контрольна робота (к/р)	—/10	—/—	—/—	—/10
Усього годин	90/90	16/6	14/4	60/80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д	З
1	2	3	4
1	Законодавчо-нормативна база державної системи стандартизації	2	1
2	Ідентифікаційні номери системи кодування товарів та послуг	2	—
3	Структура основних міжнародних організацій із стандартизації	2	1

1	2	3	4
4	Міжнародна і європейська діяльність у галузі стандартизації товарів і послуг	2	–
5	Адаптація вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до Європейських вимог	2	1
6	Критерії оцінки якості продукції	2	–
7	Встановлення відповідності якості продукції вимогам нормативних документів	2	1
Усього годин		16	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д	З
1	Загальні засади стандартизації в Україні	7	8
2	Організація національно стандартизації в Україні	8	8
3	Застосування стандартів	7	7
4	Основні відомості про оцінку відповідності	8	8
5	Вимоги до призначення органів	15	18
6	Порядок проведення оцінки відповідності та сертифікації	15	21
7	ІНДЗ контрольна робота (к/р)	–	10
Усього годин		120	162

7. Індивідуальне завдання

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Завдання, порядок та вимоги щодо виконання контрольної роботи наведено в методичних вказівках. Оцінювання проводиться за 10-ти бальною шкалою. При виконанні контрольної роботи здобувачі повинні дотримуватися норм академічної доброчесності згідно Кодексу якості та Кодексу академічної етики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. За необхідності контрольна робота може бути перевірена на наявність ознак академічного плагіату за допомогою програмних засобів перевірки текстів Unichesk із використання власних баз даних університету та мережі Інтернет. Порядок перевірки в такому випадку повністю відповідає Положенню про перевірку авторських текстів на плагіат.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні методи (унаочнені розповідь, пояснення); репродуктивні (опитування, тестування, розв'язування задач); проблемного викладу (написання рефератів); частково-пошукові методи (проектна діяльність

(виконання практичних завдань, що дозволяють отримати актуальний, практично значущий результат)).

9. Методи контролю

Контроль знань з навчальної дисципліни «Системи контролю якості, стандартизація та сертифікація у галузі цивільної безпеки» здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Система контролю включає поточний і підсумковий (семестровий) контроль. Формами поточного контролю є: виконання й захист практичних, заходів підсумкового контролю (опитування, тестові завдання), контрольна робота для студентів заочної форми навчання. Бали за диференційний залік є накопичувальними за результатами виконання усіх видів робіт та поточного контролю. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Студент допускається до контрольних заходів поточного контролю за умови повного виконання навчальної програми відповідного змістового модуля – виконання й захисту практичних, опрацювання всіх тем лекційного курсу. Таким, що опрацював лекційний курс, вважається студент, який не має пропусків лекційних занять і оформив конспект лекцій за програмою дисципліни. Пропущені лекційні заняття студент опрацьовує самостійно, з виконанням і захистом рефератів за темою пропущених занять (кількість рефератів відповідає кількості пропусків занять).

10. Розподіл балів, що отримують студенти*

Денна форма навчання

Вид занять		Вид заняття		
		Лекція	Практичні заняття	Поточний контроль
Зм.м.№1	T1	1,3	9	9
	T2	1,3	9	9
	T3	1,3	—	9
	T4	1,3	9	9
Зм.м.№2	T5	2,4	—	9
	T6	2,4	9	9
Сума		10	36	54
Загалом балів		100		

T1, T2 ... T6 – теми

Заочна форма навчання

Вид занять		Вид заняття			
		Лекція	Практичні заняття	Контрольна робота	Поточний контроль
Зм.м.№1	T1	2,5	9	10	7
	T2	2,5	9		7
	T3	–	–		7
	T4	2,5	9		8
Зм.м.№2	T5	–	–		7
	T6	2,5	9		8
Сума		10	36	10	44
Загалом балів		100			

T1, T2 ... T6 – теми

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

*** Особливості нарахування балів студенту за видами навчальної діяльності:**

1) Бали за виконання усіх практичних робіт, передбачених програмою дисципліни, нараховуються виключно після їх захисту. При цьому максимальним балом оцінюється виконання усіх практичних робіт згідно з розкладом занять за умови їх своєчасного захисту.

2) Виконання та захист контрольної роботи для студентів заочної форми навчання є обов'язковою передумовою виставлення підсумкової оцінки з курсу та допуску до диференційного заліку.

3) Бали за результатами підсумкового контролю зараховуються студенту лише за умови виконання контрольних заходів (опитування, тестування) з якістю 50 і більше відсотків.

4) Передбачено можливість зарахування результатів навчання, здобутих в умовах неформальної освіти, згідно діючого в університеті положення.

11. Рекомендована література

Базова

1. Електронний репозиторій КрНУ, методичні вказівки кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки, http://document.kdu.edu.ua/met_sp.php?spec=263.
2. Міжнародна та національна стандартизація: навч.-метод, посіб. / Д. А. Янушкевич – Харків: ХНАДУ. 2010. – 295 с.
3. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація: підручник. / Р.В. Бичківський. Львів: Видавництво Національного університету Львівська політехніка, 2004. – 560 с.
4. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник. / Н. Г. Салухіна Київ: Центр учбової літератури, 2010. 336 с.
5. Міжнародне технічне регулювання: навч. посіб. / О. М. Сафонова та ін. Харків: ХДУХТ, 2013. – 372 с.
6. «Блакитна настанова» із впровадження правил Європейського союзу щодо продукції 2014 / пер. з англ. В. Глінченка та В. Сидорик під ред. Д. Луценка. 153 с. URL: <https://www.knteu.kiev.ua/file/MTc=/db80Ia8e0a18da8685b2f55f7bcbb392.pdf>.
7. ДСТУ 1.1:2015 Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів.
8. ДСТУ 1.2:2015 Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації.
9. ДСТУ 1.7:2015 Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних.
10. ДСТУ 3144-95 Коди і кодування інформації. Штрихове кодування. Терміни та визначення.
11. ДСТУ 3145-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги.
12. ДСТУ ISO 9000:2007 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів.
13. ДСТУ ISO 9001:2009 Системи управління якістю. Вимоги.
14. ДСТУ ISO 9004:2012 Управління задля досягнення сталого успіху організації. Підхід на основі управління якістю.
15. ДСТУ ISO 9004-2-96 Управління якістю та елементи системи якості. Частина 2. Настанови щодо послуг.
16. ДСТУ ISO 14001:2006 Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосовування.
17. ДСТУ OHSAS 18001:2010. Системи управління гігієною та безпекою праці.
18. ДСТУ OHSAS 18002:2015 Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001.
19. ДСТУ ISO 22000:2007 Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга.

20. ДСТУ ISO/IEC Guide 28:2007 Оцінювання відповідності. Настанови щодо системі сертифікації продукції третьою стороною.
21. ДСТУ ISO/IEC Guide 60:2007 Оцінювання відповідності. Кодекс ustalenoї практики.
22. ДСТУ ISO/ IEC Guide 67:2008 Оцінювання відповідності. Засади сертифікації продукції.
23. ДСТУ ISO/IEC 17000:2007 Оцінювання відповідності. Словник термінів і загальні принципи.
24. ДСТУ ISO/IEC 17007:2009 Оцінювання відповідності. Настанови щодо складання нормативних документів, придатних до використання для оцінювання відповідності.
25. ДСТУ ISO/IEC 17011:2017 Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до органів акредитації, що акредитують органи оцінювання відповідності.
26. ДСТУ EN ISO/IEC 17021-1:2015 Оцінка відповідності. Вимоги до органів, які здійснюють аудит і сертифікацію систем управління. Частина 1. Вимоги.
27. ДСТУ ISO/IEC TS 17021-2:2014 Оцінка відповідності. Вимоги до органів, що забезпечують аудит та сертифікацію систем менеджменту.
28. ДСТУ ISO/IEC 17021-3:2014 Оцінка відповідності. Вимоги до органів, що забезпечують аудит та сертифікацію систем менеджменту. Частина 3. Вимоги до компетентності для аудитів та сертифікації систем менеджменту якості.
29. ДСТУ EN ISO/IEC 17024:2015 Оцінка відповідності. Загальні вимога до органів, що проводять сертифікацію персоналу.
30. ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій.
31. ДСТУ ISO/IEC 17030:2005 Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до знаку відповідності третьої сторони.
32. ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2014 Оцінка відповідності. Вимога до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг
33. ДСТУ EN ISO/IEC 17067:2014 Оцінка відповідності. Основні положення сертифікації продукції та керівні вказівки щодо схем сертифікації продукції
34. Закон України від 05.06.2014 № 1315-УІ «Про стандартизацію»
35. Закон України від 15.01.2015 № 124-УІІ «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»
36. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 08.08.2014 року № 957 «Про затвердження Положення про департамент технічного регулювання та метрології»
37. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 20.08.2002 № 255 «Про затвердження Положення про штрихове кодування товарів»

38. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1184 «Про затвердження форми, опису знаку відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення»

39. Закон України від 17.05.2001 № 2407-ІІІ «Про акредитацію органів з оцінки відповідності»

40. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 95 «Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил використання модулів оцінки відповідності»

41. Указ Президента України від 13 квітня 2011 року № 465/2011 «Про Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів»

Інтернет-ресурси:

42. <https://dsp.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.

43. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

44. <https://dsns.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України.

45. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

46. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: Інтернет-сторінка. - Режим доступу до електронних документів: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

47. Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка: Інтернет-сторінка. – Режим доступу до електронних документів: <http://korolenko.kharkov.com/>